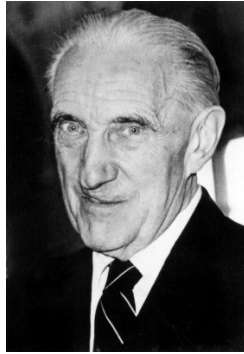

Dr. BUGYI ISTVÁN PROFESSZOR EMLÉKÉRE

Prof. Dr. Bugyi István a sebészorvos 1898-1981

125 éve született a magyar sebészet zseniális nagymestere

Minden ember addig él amíg az utókor emlékezik rá. Most a tanítványai emlékeznek, akik közül még hárman idézhetik a Tanítómesterüket. Az emlékek halmaza szinte leírhatatlan; több könyv jelent meg róla, jelentős a leveleinek gyűjteménye és azok több kötetnyi feldolgozása. Róla szóló előadásoknak se szeri, se száma, film, fotók jelentek meg róla. **Festményképe** a kórház igazgatóságán, **dombormű** a szentesi sebészet aulájában, **szobor** a kórház parkjában. **A szentesi kórház névadója.**

- „**Dr. Bugyi István Emlékérem**” a kitüntetendők számára, - (ezt hosszas és többszöri kérelem után mi hárman is megkaphattuk „Honoris Causa” -ként, jeléül annak, hogy mi már nem Szentesen dolgoztunk).

Emlékét, tanításait, szellemiségét a tanítványai megőrizték, magukkal vitték, ápolták és gyarapították: Baján a sebészeti műtő falán volt olvasható, ami szinte jelmondatának tekinthető: **OPERATIO NON SIT GRAVIOR IPSO MORBO** - /az operáció ne legyen súlyosabb, mint maga a betegség/. Debreceni a Klinikán egy műtőt neveztek el róla. Mindkét helyen a műtőkben ki volt írva a szentesi minta alapján: **CSÖND!** – sugallva a cerebro-manuális elsőbbséget a verbálisan hangoskodókkal szemben –.

Áldott az Ember, aki gyökeret és szárnyakat tud adni tanítványainak

125 évvel ezelőtt 1898-ban született az az EMBER, aki sebészorvosként több tanítványának adta át hivatásának lényegét: a tudást és az emberszeretetet. Nem uralkodott, – példát mutatott az orvosi életmódról, az emberi kapcsolatokról, a páratlan művészi műtési technikájáról. Ez utóbbit szinte le lehetett volna kottázni, melyeket minden tanítványa ennek megfelelően követett. Iskolateremtő volt. Ezt az iskolát magunkba szívtuk, ezáltal könnyebben boldogultunk életutunkon. Kiváló tanítványai kerültek ki a neveltjei közül: **Michailovits Lehel** főorvos, **Zsoldos Ferenc**

főorvos, **Horváth Mihály** kórházigazgató és osztályvezető főorvos Kalocsán. **Dragon Károly** balesetsebészeti osztály megteremtője és vezető főorvos Szentesen, **Badó Zoltán** MTA doktora, traumatológus osztályvezető főorvos, **Tari Gábor** traumatológus és plasztikai sebész főorvos, **Mencser András** igazgatóhelyettes Szentesen, sebész, baleseti sebész és érsebész, osztályvezető főorvos Baján. **Tóth Csaba** professzor emeritus MTA doktora sebész urológus egyetemi tanár Debrecenben, **Elek László** sebész, plasztikai sebész, fog-és szájsebész, osztályvezető főorvos a Kecskeméti Honvédkórházban.

Tanítómesterünk az urológiát is magas szinten művelte - például a betegre lényegesen előnyösebb - Lidszkij-Millin prosztataműtétet Ő vezette be hazánkban elsőként.

Badó Zoltán és Tari Gábor hazánkban elsők között Szentesen, végeztek csípőízületi protézis műtétet. Irányításukkal gyártattak protézist. A Tari-féle kézsebészeti műtőasztalt az Aesculap cég vette meg gyártási céllal. Tari Gábor festményképet és domborművet készített Bugyi Istvánról.

Mencser András - Ahhoz a generációhoz tartozott, akik ott lehettek a magyar érsebészet kibontakozásánál, A szentesi, majd később a bajai érsebészet megteremtője volt, és bevezette a korszerű érsebészeti műtéteket, ami úttörő-munkát jelentett a két vidéki kórházban - a „végeken”. Mindemelett a vastagbél- és végbélrák sebészi gyógyításáért Markusovszky-díjat kapott, Baján elsőként végzett laparoscopos műtétet (L.C.-1994.febr.2.) az Orvosi Hetilap lektora volt.

Tóth Csaba úttörő munkásságával valósította meg hazánkban, majd bemutató műtéteivel a keleteurópai országokban, Jemenben, Pakisztánban a vesekövek endoszkópos eltávolítását, ami szinte teljesen megszüntette a beteg fél oldalára kiterjedő hatalmas műtési metszést. Munkásságát könyvben is megjelentették, melynek angol nyelvű kiadását több, mint tízezen olvassák.

Elek László szentesi sebészként ösztöndíjas volt a tokiói Showa egyetem plasztikai sebészetén. A Kecskeméti Honvédkórház sebészetén elindította és rutinná tette a laparoskopos beavatkozásokat, bevezette a sebészi bélvarrógépek használatát. Nyugdíjba menetele után a pécsi szájsebészeti klinika munkájában vett részt.

Vajdovits István ugyan nem volt közvetlen Bugyi István tanítvány, de az a léghör, amelyben fogorvos és szájsebészként működött a szentesi kórházban úgy hatott rá, hogy országunkban, ő volt az első, aki fogbeültetést végzett. **Papp Zoltán** sem volt közvetlen Bugyi-tanítvány, de könyvével, **Assefa Abebe** kiváló sebészorvosi munkájának emlékeivel, - a fiatalabb generáció nevében - tisztelegnek Professzorunk előtt.

Mindez, amiket felsoroltunk, **Bugyi Istvánt dicséri**, a Tőle megtanultak és begyakoroltak adtak alapot arra, hogy biztonsággal végezzük hivatásunkat.

Tanító- mesterünket nemcsak mi, három, élő tanítványai méltatjuk, de álljon itt a **hivatalos elismerések, kitüntetések sora is**: 75 szakmai dolgozat bel-és külföldi szaklapokban, 9 könyv, Herczel Manó Emlékdíj, Egészségügyi Főtanácsosi cím, habilitált egyetemi magántanár, Kossuth-díj, Magyar Népköztársaság Kiváló Orvosa, Munka Érdemrend arany fokozat, Szegedi Tudományegyetem c. egyetemi tanára, Munka Érdemrend arany fokozat másod majd harmad ízben. Több kisebb kitüntetést is kapott. A két kötetes **Gyakorlati Sebészet** 2000 oldalas könyvalkotása évtizedeken át a sebészek alapműve volt, de még ma is sokan a „**SEBÉSZET BIBLIÁJA**” címmel titulálják. Az 5 kötetes Orvosi Lexikon sebészi szakszerkesztője volt.

Magához emelt bennünket a **REPETITORIUM CHIRURGIAE** c. könyv megírásában.

EMBER tudott maradni a legnagyobb embertelenségben is, amikor védelmébe vette a hozzá beosztott munkaszolgálatos orvosokat: Hőnig Vilmos, Ádler Péter, akik később professzorok lettek.

Önvallomás a leveleiből: „Nem vállalom még üléselnökséget sem, erre nem vagyok alkalmas, mert az elnöknek beszélnie is kell. Az Operába is azért nem jelentkeztem, mert **nincs hozzá hangom**”. Hívták egyetemi katedrára is: „*Debrecenbe kéne, kéne menni, Professzornak kéne, kénelenni*” - (nyúlajakkal és szájpaddhasadékkal látta meg a napvilágot). Ő, ezt a **hendikepjét az élete folyamán bőven behozta.** –

Ami a műtőben nagyon fontos alapelv: „**Kis műtét nincs, csak kis sebész**”.

Megható Atyai gondolatok a kemény sebésztől: 1971 KARÁCSONYÁN:” a karácsonyfát körülállva nemcsak a csillagszórók villóztak...a szemekben is könny csillogott, hiányzott valaki...a kedves örökvidám kis Tamás, aki valahol távol idegenben ugyancsak könnyes szemmel gondol a szeretteire”, - (Tamás, a négy fia közül a második, itthon nem vették fel az Orvos Egyetemre, - Németországban lett orvos. korán meghalt egy hegyi kocogás közben).

Idős korára szókimondóbb és egyben borúlátóbb lett, - minden oka meg volt rá: „Az emberi gazságnak, gonoszságnak nincs határa. A tehetetlenség, irigység és a közönséges aljas magatartás többnyire együtt járnak. Aki tud, az alkot, aki nem tud, az kritizál”. Aggódott a kórházért – 1974 -: „sajnálom ezt a pár évtizeddel ezelőtt igen jó hírű kórházunkat, mert mint látom, az elkövetkezendő időben nem fel-, hanem lefelé fog ívelni”,

Tanítómesterünkről **filmet** készített Dr. Dragon Károly – a film többek között bemutatja a kedvelt Billroth I. típusú gyomorműtét főbb mozzanatait.

Amit még szeretett volna, de kifutott az időből, így aztán csak Lázár Dezső barátjának írta le a leveleiben:

- szerettem volna megírni a **sebészeti propedeutikát** (mosolyogva mondotta: „ha valamit fontosnak tartasz, de úgy érzed, hogy nem tudsz róla eleget, - írd róla egy

könyvet!),

- a „**nagydoktori**” is **foglalkoztatta**, de nem szeretett volna „vérzőfejjel”

vesztes lenni,

- **méltó utódot szeretett volna** az osztály élére a tanítványaiból (Petri Gábor professzornak is ír erről leveleiben). Tanár úr óhaja az utódlással kapcsolatban megghiúsult, Szeged érdekei mást kívántak. Ennek a részleteit később tudtam meg a levelezéseiből.

Tisztelt Pista Bátyánk! Köszönjük, hogy együtt dolgozhattunk, köszönjük, hogy tanítványaid lehettünk:

Dr. Mencser András

Dr. Tóth Csaba

Dr. Elek László